

DOI 10.36074/logos-15.11.2024.066

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІЇВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Хроленко Олена Андріївна¹, Русавська Ольга Олегівна²

1. старший викладач кафедри морської англійської мови
Національний університет «Одеська морська академія», УКРАЇНА

2. канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри морської англійської мови
Національний університет «Одеська морська академія», УКРАЇНА

Дана робота присвячена проблемі розвитку готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікації англійською мовою в усній та письмовій формах. Передусім слід зазначити, що професійна комунікація англійською мовою є ключовою складовою підготовки майбутніх судноводіїв, оскільки морська галузь вимагає використання єдиної мови для ефективного спілкування між всіма учасниками судноплавства. Англійська мова визнана міжнародною мовою для морської комунікації відповідно до вимог Міжнародної морської організації (ІМО) та Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (STCW) [5].

Професійна комунікація є необхідною та незмінною умовою виконання професійних обов'язків, яка безпосередньо впливає на професійні якості судноводія і забезпечує його конкурентоздатність та конкурентоспроможність, адже попит на фахівця морської галузі суттєво зростає, якщо він здатний використовувати англійську мову під час професійної комунікації на судні.

Розвиток готовності до професійної комунікації англійською мовою у майбутніх судноводіїв є надзвичайно важливим аспектом підготовки кваліфікованих фахівців у морській галузі та невідкладним завданням вищого навчального закладу (ВНЗ) [1]. Необхідність цього розвитку зумовлена тим, що власне від рівня володіння професійною англійською мовою залежить забезпечення безпеки судноплавства та екіпажу під час експлуатації морських суден. Фахівець-судноводій повинен мати високий рівень професійної

комунікації, що дозволить йому необмежено та безперешкодно застосовувати англійську мову для практичної реалізації професійної діяльності.

Підготовка до комунікації є невід'ємною частиною професійної підготовки майбутнього судноводія, а здатність організовувати професійну комунікацію у виробничому середовищі – однією з основних вимог до сучасного фахівця морської галузі. Саме готовність до професійної комунікації є складовою його успіху в подальшій професійній діяльності.

Готовність – це цілісний функціональний стан, що забезпечує високий рівень досягнень під час виконання певного виду діяльності [2]. Готовність до професійної комунікації включає запас професійних знань, умінь та навичок, які забезпечать успішне виконання професійних функцій. Варто зазначити, що готовність є частиною професійно значущих якостей майбутнього судноводія, які дозволяють йому оптимально виконувати обов'язки відповідно до потреб професійної діяльності [4].

Міжнародна морська організація (IMO) зауважує та підкреслює особливу важливість володіння фахівцями-судноводіями професійними комунікативними навичками у Міжнародній конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (STCW). Міжнародні освітні стандарти та державний стандарт вищої освіти передбачають, що майбутні судноводії повинні володіти професійною англійською мовою в обсязі, необхідному для виконання функціональних обов'язків. Фахівці мають бути здатними та готовими до комунікації в усній та письмовій формах англійською мовою для вирішення завдань професійної діяльності, а також міжособистісної та міжкультурної взаємодії [5].

Підготовку майбутніх судноводіїв до професійної комунікації доцільно починати з підвищення соціальної компетентності (сукупності соціально-емоційних та когнітивних навичок), яка передбачає готовність і бажання до співробітництва, а також здатність розв'язувати професійні проблеми [3].

Для розвитку готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікації необхідна відповідна мовна підготовка, що передбачає розвиток комунікативних умінь у процесі вивчення англійської мови та спрямована на засвоєння спеціальної лексики та термінології професійного спрямування в обсязі, необхідному для виконання професійних обов'язків.

Майбутні судноводії повинні добре знати спеціалізовану морську термінологію, оскільки це основа для ефективної комунікації. У процесі навчання слід приділяти увагу постійному поповненню словникового запасу, опрацьовуючи лексичні мінімуми, які використовуються в міжнародній морській комунікації. Крім того, для розвитку комунікативних навичок важливо використовувати автентичні матеріали: морські інструкції, навігаційні

SEZIONE 23.
PEDAGOGIA ED EDUCAZIONE

плани, звіти з аварійних ситуацій тощо, адже це дозволяє майбутнім фахівцям знайомитися з реальними документами, які вони використовуватимуть у професійній діяльності.

Основними шляхами розвитку готовності до професійної комунікації англійською мовою у майбутніх судноводіїв є наступні: застосування комунікативних та інтерактивних принципів викладання англійської мови та використання методів активного соціального навчання майбутніх судноводіїв задля формування у них основних компонентів готовності до професійної комунікації. Для досягнення цієї мети використовуються різні педагогічні методи, спрямовані на розвиток як мовної компетентності, так і комунікативних навичок.

Головним завданням комунікативного методу є розвиток уміння ефективно спілкуватися в реальних професійних ситуаціях. Цей метод передбачає використання автентичних ситуацій морського життя та рольових ігор. Студенти можуть брати участь у симуляціях радіопереговорів, аварійних ситуацій, обговорення планів навігації тощо. Такий підхід допомагає студентам не лише набути лексичних знань, а й опанувати практичні навички ведення переговорів, постановки чітких інструкцій і роботи з технічною документацією.

Ситуаційний метод полягає в моделюванні реальних професійних ситуацій на судні, які вимагають використання англійської мови. Це можуть бути командні інструкції, спілкування з портовими службами, взаємодія з іншими членами екіпажу та представниками міжнародних організацій. Цей метод дозволяє студентам навчитися реагувати на непередбачені ситуації та застосовувати теоретичні знання в практичних умовах.

Кейс-метод передбачає використання реальних або змодельованих проблемних ситуацій, з якими судноводії можуть стикнутися в професійній діяльності. Студенти аналізують ситуацію, обговорюють її в малих групах і пропонують рішення, спілкуючись англійською мовою. Цей метод сприяє розвитку критичного мислення та здатності швидко ухвалювати рішення в екстремальних умовах.

Метод проєктів залучає студентів до праці над колективними проєктами, такими як планування маршруту, розробка аварійних інструкцій або оцінка безпеки судна, використовуючи англійську мову. Це дозволяє їм інтегрувати теоретичні знання з практичними навичками, а також розвивати здатність до командної роботи в міжнародному середовищі.

Використання інтерактивних платформ для вивчення англійської мови дозволяє студентам взаємодіяти в реальному часі. Платформи типу Moodle, Zoom або спеціалізовані симулятори для морських професій створюють можливість вивчати мову в умовах, наближених до реальних. Такі технології

дають можливість використовувати мультимедіа для розширення словникового запасу та вдосконалення навичок мовлення, аудіювання та розуміння морської термінології.

Отже, розвиток готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікації англійською мовою є надзвичайно важливим багатокомпонентним процесом, що вимагає комплексного підходу до навчання, інтеграції міжнародних стандартів і використання новітніх методик, включаючи симуляції та інтерактивні технології.

Організація підготовки майбутніх фахівців-судноводіїв, зумовлена специфікою їх професійної діяльності, вимагає особливих педагогічних засобів та методичних прийомів. Тому варто підкреслити, що професійна комунікація є пріоритетним завданням вивчення англійської мови, адже саме опанування англійської мови створює можливості для перетворення отриманих знань у практичний досвід комунікації. Це підкреслює необхідність розробки теоретичних та практичних основ розвитку готовності до професійної комунікації майбутніх судноводіїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Герганов, Л. Д. (2016). Розвиток професійної компетентності кваліфікованих фахівців морського профілю в навчальних центрах судноплавних компаній: тенденції та перспективи. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*, (1), 76-82.
- [2] Попова, О. П. (2011). Особливості професійної діяльності майбутніх судноводіїв і сутність їх професійної компетентності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, (17), 353-359.
- [3] Фролова, О. О. (2017). Реалізація підготовки майбутніх судноводіїв до іншомовного професійно орієнтованого спілкування. *Молодий вчений*, (43), 479-484.
- [4] Чеботарьова, І. О. (2014). Комунікативна компетентність: теоретичний аспект. *Наукові записки кафедри педагогіки*, (36), 205-215.
- [5] STCW including 2010 Manila amendments. (2017). *International Maritime Organization (IMO)*, 378.

